

הקרן לשמירה על שטחים פתוחים

הכרות ותקציר פעילות

הקרן לשמירה על שטחים פתוחים פועלת מכוח סעיף 4כב לחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960, ובהתאם לתקנות רשות מקרקעי ישראל (קרן לשמירה על שטחים פתוחים), התשע"ב-2012.

מטרות הקרן

- סיוע במימון השמירה, הפיתוח הסביבתי והטיפול של השטחים הפתוחים שמחוץ לשטחים העירוניים הבנויים, לרבות שטחים פתוחים שיש להם חשיבות לשמירה על המגוון הביולוגי והמערכות האקולוגיות בישראל, פארקים ואזורי נופש ופנאי.
- סיוע לגורמים הפועלים להגשמת מטרות הקרן.

תפקידי הקרן

מימון הפעולות המפורטות להלן:

- רכישת זכויות בקרקע כדי שתשמש שטח פתוח לתועלת הציבור, לרבות לצורך שמורות טבע וגנים לאומיים ולצורך הקמת פארקים, אזורי נופש ופנאי, וכן לשם סיוע בשימורם.
- שמירה, פיתוח סביבתי, שיקום, תחזוקה וטיפול של שטחים פתוחים ומניעת הזנחתם, לרבות סילוק מטרדים סביבתיים וטיפול בהם.
- הכנת תוכניות כמשמעותן בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, לשם שמירה על שטחים פתוחים.
- סיוע למחזיקים על פי דין בקרקע בשמירת השטחים הפתוחים שבחזקתם, בשמירה על מערכת אקולוגית ומתן שירותי מערכת אקולוגית.
- איסוף, ניתוח והצגה של מידע אודות שטחים פתוחים, לשם מימוש מטרות הקרן.

סוגי מיזמים ופעילות

מקורות כספים – הפרשה בשיעור של 1%, בכל שנה, מכלל הכנסות רמ"י.

פעילות הקרן

- אחת לשנה מתפרסם קול קורא למיזמים בשטחים הפתוחים.
- עד 20% מתקציב הקרן מועבר לתמיכה במיזמים עבורם התקבלה החלטה בממשלת ישראל, ובתנאי שפעולותיהם תואמות את מטרות הקרן והן אושרו בהנהלת הקרן.

הנהלת הקרן

הנהלת הקרן מונה 9 חברים:

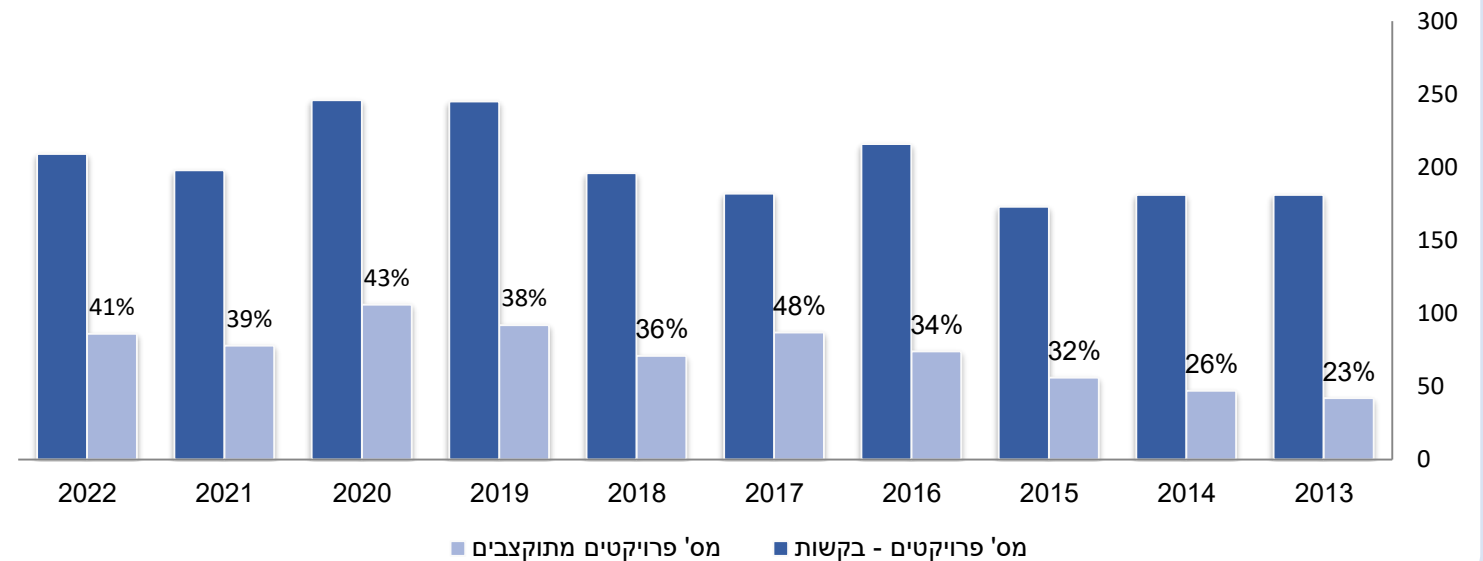
1. מנהל רשות מקרקעי ישראל – יושב ראש.
2. מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון.
3. נציג השר להגנת הסביבה.
4. הממונה על התקציבים במשרד האוצר.
5. חבר הנהלת הרשות. (רמ"י)
6. מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים.
7. נציג השלטון המקומי.
8. נציג הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים.
9. נציג הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה.

במהלך השנים 2013-2022 הקדן תקצבה מיזמים בסכום של כ-1,000 מלש"ח.

בממוצע בשנה מוגשות לקדן למעלה מ-200 בקשות, ובנוסף מאושרים מיזמים נוספים במסגרת החלטות הממשלה.

1,000 מיזמים תוקצבו לאורך השנים.

ריכוז נתוני קולות קוראים ומיזמים מיוחדים לשנים 2013-2022

סקירת מיזמים שתוקצבו במסגרת קול קורא

- מדי שנה מוגשים לקרן במסגרת הקול קורא כ-200 פניות. יחס בין הפניות למיזמים המתוקצבים בשנים 2016-2022 עמד במוצע על כ-40%.
- כ-65% מהפניות המתוקצבות הם לרשויות המקומיות. השאר – לגופים הארציים כגון רט"ג, רשויות הניקוז, וחברות ממשלתיות.

אלו מחויבות בתאום עם הרשויות המקומיות כחלק מאישור המיזם

מסגרת אישור התקציב	מספר בקשות	מספר מיזמים מתוקצבים	סכום תקצוב שאושר (מ"ח)
קול קורא 2013 (כולל סקרים – אישור מאוחר)	181	42	71.8
קול קורא 2014	181	47	67
קול קורא 2015	173	56	54
קול קורא 2016	216	74	86.6
קול קורא 2017 (כולל שיקום גל שריפות)	182	87	88
2018	196	71	81.9
2019	245	92	96.4
2020	245	106	93.3
2021	198	78	72.5
2022	209	86	146
סך הכל	1,818	653	857

2022 – לא כולל תקצוב קולות קוראים מיוחדים – הנגשה, אקלים, רכישות קרקע והחלטות ממשלה.

שטחים פתוחים לצורכי עבודת הקרן

- שטחים פתוחים שמחוץ לשטחים העירוניים הבנויים.

- שטחים שאינם מבונים.

- שטחים שלא יפותחו במסגרת היטלי פיתוח הנגבים על ידי הרשויות.

שיטת העבודה

פרסום קול קורא אחת
לשנה

מיזמים מיוחדים

מיזמים שאושרו
בהחלטות ממשלה

קול קורא - תהליך התקצוב

גופים הרשאים להגיש בקשות במסגרת הקול הקורא

גופים סטטוטוריים

חברות ממשלתיות

משרדים ממשלתיים

גופים נוספים בהתאם
להחלטות הקרן

רשויות מקומיות

1.2.3/2024

הקדן מקדמת שלושה סוגי מיזמים עיקריים:

חקר, סקר, ביטור ואיסוף נתונים – עד 400,000 / 300,000 ש"ח למיזם. (תלוי סוג)

תכנון – תמיכה בעריכת תוכניות המקדמות את מטרות הקדן – עד 1 מלש"ח למיזם.

ביצוע – רכישות קרקע, טיפוח, שימור ופיתוח של שטחים המתאימים להגדרת שטחים פתוחים – עד 6 מלש"ח למיזם.

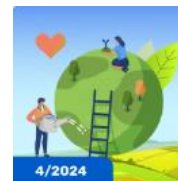
השנה הקדן מממנת שלושה מיזמים נוספים

הנגשה לבעלי מוגבלויות - 15 מלש"ח לכל הקול הקורא

5/2024

טבע תומך אקלים – 20 מלש"ח לכל הקול הקורא

4/2024

מיוחד 'חרבות ברזל' – 200 מלש"ח לכל הקול הקורא

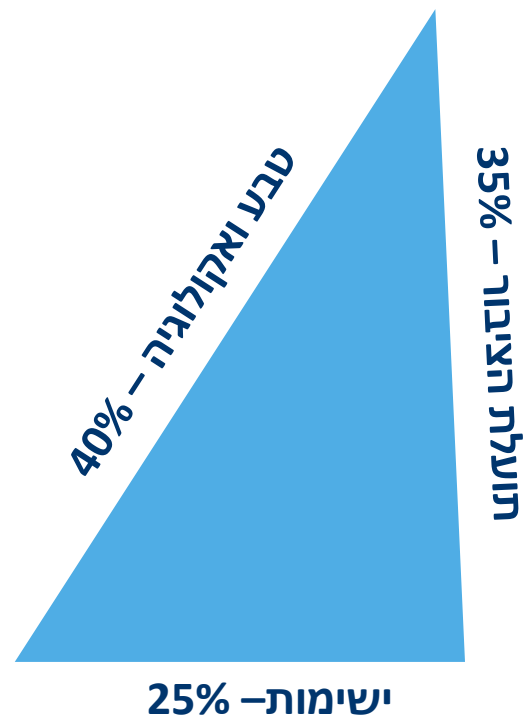
6/2024

סעיפי התקצוב

שיעור תקציב מתוך תקציב מאושר	סעיף תקציבי
32%-29%	שיקום/ שימור/ פיתוח של פרויקטים לתועלת הציבור וכן /פיתוח/ שימור בשטחים פתוחים ובכללם בשטחי פארקים גדולים ואזורי נופש מטרופולינים.
12%-4%	שימור ופיתוח איזור נחל וסביבתו, לרבות טיפול בהשבת "מיים לטבע", נופש בחיק הטבע, הנגשה ושבילים טיפול בפסולת ומטרדים סביבתיים אחרים.
19%-15%	רכישת זכויות במקרקעין לצורכי שימור ושמורות-טבע, שימור /שיקום מגוון ביולוגי, יצירת רצפים, הוברת שטחים חקלאיים, פיצוי לחקלאים למימוש מטרות הקרן וסיוע למחזיקים בשטחים הפתוחים באתרי מורשת והנצחה ומבנים היסטוריים בתחומם
12%-8%	שיקום ומבצעי ניקיון בשטחים הפתוחים, טיפוח של שטחים פתוחים מופרים, פינוי פסולת ומטרדים נוספים, הנגשת וניקוי חופים, מניעה וטיפול במינים פולשים (צומח וחי) ממשק שמורות ויערות, השתתפות בשיקום מטמנות "פיראטיות"
6%-3%	תגבור הפיקוח השמירה והבקרה על השטחים הפתוחים, שטחי מרעה ובתה, שטחים גליליים, השתתפות בתחזוקת פרויקטים שיבוצעו על-ידי הקרן.
10%-7%	תכנון
20%-10%	ישובי מיעוטים (550+1279+716+717)
4%-2%	איסוף, ריכוז ועיבוד נתונים, השתתפות בסקרים, ניטור ומחקר
10%-7%	ניהול תפעול ובקרה
13%-3%	שונות ובצ"מ

תבחינים ומשקלות לדירוג מיזמים

תועלת הציבור:

תרומתו ונגישותו של המיזם לתועלת הציבור והקהילה.
קידום מיזמים של הנגשה ושבילים.
הימצאות המיזם באזור עדיפות לאומית.

טבע ואקולוגיה:

שימור או שיקום של מערכות אקולוגיות.
שמירה וטיפוח השטחים הפתוחים.
תרומת המיזם לשיקום שטחים פגועים.

ישימות:

ישימות המיזם - בעלויות, תכנון ומקרקעין.
שיתופי פעולה בין גופים.
שיעור השתתפות הקרן.

תבחינים ומשקלות לדירוג מיזמים

ניקוד גבוהה	ניקוד ביניים	ניקוד נמוך	משקל	תבחין	
נגיש לציבור רחב, אזורים מיועדים לפנאי ונופש	נגישות בעיקר לאוכלוסייה המתגוררת סמוך למיקום ביצוע המיזם	לא מיועד לביקור	20%	תרומתו ונגישותו של המיזם לתועלת הציבור והקהילה	1
המיזם מקדם בצורה פעילה את הנגשת השטח לציבור הרחב	מיזם שאינו עוסק בהנגשת השטח ואיננו מיצר מגבלה על נגישות השטח לציבור הרחב	מיזם הפוגם בנגישות השטח לציבור	6%	קידום מיזמים של הנגשה ושבילים	2
אזור עדיפות לאומית א'	אזור עדיפות לאומית ב'	ללא עדיפות לאומית	9%	הימצאות המיזם – רשות שבאזור עדיפות לאומית	3
מיזם התומך/משקם/מטפח/מגן על מערכות אקולוגיות ומגוון ביולוגי ונופי	סיוע בשימור/שיקום של מערכות אקולוגיות ומגוון ביולוגי ברמה בסיסית/תרומה בינונית - נמוכה	מיזם ללא תרומה למערכות אקולוגיות; מיזם שההצעה בתיק הבקשה עלולה לגרום לנזק אקולוגי מהותי אך ניתנת לתיקון	25%	שימור או שיקום של מערכות אקולוגיות ומגוון ביולוגי - ההגנה שמעניק המיזם למערכת האקולוגית האזורית ולמגוון הביולוגי.	4
מיזם התורם במידה רבה לשמירה ולטיפוח השטח הפתוח	מיזם התורם במידת מה לשמירה ולטיפוח השטח הפתוח	מיזם שאינו תורם לטיפוח/שמירת השטח הפתוח	10%	שמירה וטיפוח – תרומת המיזם לשמירה, לטיפוח, ולשיקום של שטחים פתוחים ונופי מורשת ותרבות	5
שטח פגוע, נדרש שיקום	נדרשת רמה נמוכה של שיקום	שטח שאיננו דורש שיקום	5%	שיקום – תרומת המיזם לשיקום שטחים ומוקדים פגועים בשטח הפתוח	6
סטטוטוריקה מאושרת, תכנון ביצוע קיים, מיזם לביצוע מיידי	ביצוע תוך שנתיים – שלוש, סטטוטוריקה מאושרת, נדרש תכנון מפורט לביצוע, זמן ביצוע בינוני	מיזם מורכב, דורש תקופה ארוכה לביצוע, נדרש השלמת סטטוטוריקה	5%	ישימות המיזם – בעלויות, מקרקעין, סטטוטוריקה, תמיכת הרשות המקומית	7
50%-30% מימון של הקרן	מימון של הקרן 80%-50%	100%-80% מימון של הקרן	10%	שיתוף פעולה מערכתי - שיתוף הפעולה המערכתי הנדרש לצורך קידום ויישום המיזם וקיום שותפים במימון הקמה ותחזוקת המיזם	8
שיתוף פעולה בין גופים ממשלתיים, מקומיים ואחרים	שיתוף פעולה בין גופים מקומיים	גוף בודד ללא שת"פ	10%	שיתוף פעולה מערכתי - שיתוף הפעולה המערכתי הנדרש לצורך קידום ויישום המיזם וקיום שותפים במימון הקמה ותחזוקת המיזם	9

שמירה על פרויקטים

הקרן דורשת התחייבות לתחזוקת פרויקט של 10 שנים

איך מונעים השחתה, כיצד משקמים?

שיקום נחל ציפורי – תחנת הנזירים - ראס עלי

שיקום הנחל והמערכות האקולוגיות,
שביל הליכה ונקודות עצירה

שנת אישור: 2014
סכום מתוקצב: 2.2 מלש"ח
גוף מתוקצב: רשות ניקוז קישון

זרזיר – שביל מחבר זרזיר לנחל ציפורי

שנת אישור: 2019
סכום מתוקצב: 1.6 מליון ש"ח
גוף מתוקצב: מ.מ זרזיר

טיילת כעביה ושיקום נחל ציפורי

שיקום אקולוגי בנחל ציפורי - טיילת כעביה +
שביל עין יבקע

שנת אישור: 2015-
סכום מתקצב: 1.51 מלש"ח
גוף מתקצב: מ.מ כעביה

פארק נחל הדר

טיילות ופיתוח סביבתי

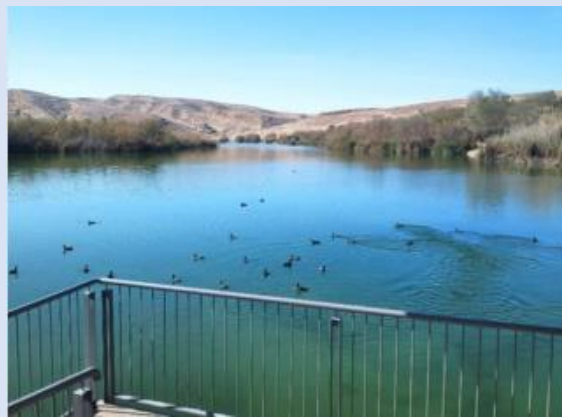
שנת אישור: 2014-2017
סכום מתוקצב: 8.25 מלש"ח
גוף מתוקצב: הוד השרון

פארק ירוחם "עיר בלב פארק"

שיקום אקולוגי של אגם ירוחם, טיילת וגשר להולכי רגל ומסלול משפחתי לאופניים

שנות אישור: 2019-2013
סכום מתוקצב: 10 מלש"ח
גוף מתוקצב: ירוחם

שיקום עין יהודה

בשלבי ביצוע

שיקום והסדרת אזור המעיין והנגשה לציבור

שנת אישור: 2018
סכום מתוקצב: כ-3.5 מלש"ח
גוף מתוקצב: מ.א עמק המעיינות

פארק אקולוגי חופי – מצודת אשדוד

שנת אישור: 2018
סכום מתוקצב: 1.4 מלש"ח
גוף מתוקצב: עיריית אשדוד

שיקום נחל סהר

שנת אישור: 2019
סכום מתוקצב: כ-2 מלש"ח
גוף מתוקצב: מ.מ מסעדה

טיילת נחל ערוער - קסר אסר

שנת אישור: 2018 , 2019
סכום מתוקצב: 1.8 מלש"ח
גוף מתוקצב: מ.א נווה מדבר

תודה